

PODEMOS: la Syriza espanyola?

Per Guillem Pujol

Pablo Iglesias, Assot de la dreta, l'esquerra i l'esquerra de mes enllà, va presentar fa quasi un mes el Partit/Plataforma/Moviment anomenat Podemos. El jove professor de Ciències Polítiques per la Universitat Complutense de Madrid, estrella mediàtica emergent en les tertúlies polítiques a Cuatro i la Sexta es postula com el cap més visible d'un projecte que brilla com si fos nou i fa olor de vell. Si entenem la política moderna com l'exercici de gestionar les contradiccions inherents a la seva existència, PODEMOS neix amb un llarg camí per recórrer.

La irrupció d'aquest experiment neix en el context actual de ruptura històrica amb el règim post-78: els consensos establerts durant la Transició, incapaços de proporcionar un relat satisfactori en el qual poder-hi acomodar les pulsions democràtiques d'una població que veu com els pilars bàsics en els quals se sosté aquest règim - Monarquia, bipartidisme, unitat territorial - s'ensorren. Curiosament, aquest diagnòstic ha estat compartit i ha donat forma a una altra formació política, VOX. Però que comparteixin diagnòstic amb el tea party espanyol, (veure article <http://finestradoportunitat.com/vox/>), és una confirmació de la importància del context en política, no pas que la resposta sigui unidireccional. Però comencem pel principi.

Qui és i què representa Pablo Iglesias?

Fins fa ben poc, Pablo Iglesias era exclusivament conegut en cercles reduïts d'una esquerra intel·lectualment marginada. El salt als mitjans de masses primer, i a la política després, té poc a veure amb la irrupció espontània característica dels moviments socials, i més amb la virtut estratègica de Maquiavel. I és que Pablo Iglesias, juntament amb un grup de professors de la Universitat Complutense de Madrid, en els quals cal destacar a Juan Carlos Monedero i Iñigo Errejón fa temps que avancen en la construcció d'un espai polític alternatiu.

La Tuerka: camp de batalla ideològic

Podemos no s'entén sense La Tuerka, tertúlia televisiva presentada per Pablo Iglesias i darrerament pel professor Monedero. Des del 2009, any del naixement d'aquest programa, inicialment a Tele-K Madrid, ha anat guanyant adeptes i popularitat. Deixant de banda els formalismes (els tertulians acostumen a ser gent variada i amb coneixement específic sobre les matèries en lloc de todòlegs que debaten sense excedir el número de decibels establerts per llei), l'èxit de La Tuerka, ha estat entendre i fer entendre la política com un camp de disputa dels significats, aconseguint normalitzar un cert discurs amb clars components marxistes dels quals Podemos s'alimenta, guanyant-se la fama de ser "La Intereconomía de l'esquerra". Efectivament, el paral·lisme no sembla forassenyat. Si Intereconomía ha aconseguit normalitzar un discurs proto-franquista, l'èxit de la Tuerka ha estat rebatre elements conceptuals i simbòlics que històricament han estat de la dreta. Un exemple és una de les frases més repetides de Pablo Iglesias: "No hace falta ser de derechas ni de izquierdas, sinó patriota". Seria un error titllar de demagògia el contingut d'aquesta frase i girar full. La intenció que hi ha darrere és donar un nou significat al concepte que entenem per "patriotisme", associat a la bandera, al nacionalisme espanyol esquizofrènic i a la cabra de la Legió. És patriota qui defensa els interessos dels ciutadans. I això passa per defensar els serveis públics i lluitar contra l'ofensiva neoliberal institucionalitzada.

Els mitjans són creadors i difusors d'ideologia al servei d'un amo. Podemos, en aquest sentit, no està orfe.

PODEMOS: camí a Europa?

Des que Pablo Iglesias va anunciar una candidatura per a les pròximes eleccions al Parlament Europeu fins avui, ha passat menys d'un mes. Amb dos dies, es van reunir més de 80.000 firmes donant suport a la iniciativa. Els eixos programàtics sobre els quals pivota aquest projecte són els següents:

1. *Derogació de l'article 135 de la Constitució del dèficit i autonomia del deute.* Missatge clar a la Troika.
2. *Aplicació de l'article 128 de la Constitució Espanyola.* Això és, sí, expropiació i nacionalització dels sectors enèrgics.
3. *Defensa dels serveis públics.* Tot i l'ambigüitat, la idea és clara. Els drets s'han de garantir de forma pública.
4. *Pujada de salaris i industrialització del país.* A grans trets. Aplicació de polítiques econòmiques d'agregació de la demanda i canvi del model productiu.
5. *Habitatge: aplicació immediata de la dació en pagament de forma retroactiva i Pla per a la creació d'un parc d'obra pública.* El que digui la PAH va a missa.
6. *Blindar dret a decidir sobre l'avortament.*

Cal remarcar que aquests sis punts esmentats seran una guia de referència, no pas un programa tancat. Perquè PODEMOS no és un Partit en el sentit tradicional del terme. La seva essència pretén ser la de la construcció de noves gramàtiques de poder basades en la participació ciutadana, l'estructura horitzontal i la lluita anti-capitalista. Tres exemples del que expliquem:

- a) **Cercles Podemos:** Assamblees autogestionades que es reproduïxen sense la supervisió d'un Secretariat General. La intenció és la de crear un teixit cooperatiu d'intercanvi que evolucioni col·lectivament.
- b) **Programa electoral:** S'elabora online de forma conjunta. Tan sols cal enregistrar-se al web i introduir les esmenes que es considerin oportunes, a debatre posteriorment.
- c) **Sistema de primàries: Primàries obertes.** Però obertes més enllà de Podemos. Qualsevol persona pot postular la seva candidatura, obrint la possibilitat a formacions polítiques (pensant en IU) de presentar un candidat. Tot i així, costa de creure que fos possible contenstar-li el protagonisme a Pablo Iglesias per ocupar un possible lloc a la còmoda cadira de Brusel·les. I aquest punt enllaça amb l'últim apartat: les crítiques.

Podemos al punt de mira

Els atacs a Podemos han vingut i vindran per l'esquerra. Als partits de dretes els preocupa poc o gens la possible entrada a l'arc parlamentari Europeu de la plataforma/partit/moviment. Els basta espetar de forma aleatòria els mots *gulag-ETA-Cuba* per espantar els potencials votants. Per l'esquerra, doncs. Però cal matisar.

Pot haver-hi resistència en formacions polítiques (tornem a pensar en IU) que, temeroses que el seu poder polític es vegi amenaçat i que les innovacions conceptuals i organitzatives de Podemos facin trontollar les poltrones dels antics notables. Però si algunes persones observem amb certa curiositat i esperança Podemos, és per la potencialitat emancipatòria que dibuixen en l'actual marc de necessitat imperant. El personalisme de Pablo Iglesias pot corrompre el moviment assimilant-lo amb les estructures clàssiques de partit i els Cercles Podemos poden passar a ser controlats per petites elits afins, desembocant en construccions jeràrquiques més sòlides. Podemos no ha de renunciar a una naturalesa plàstica ni acomodar-se per por al fracàs.

Que com es farà amb un (possible) escó al Parlament Europeu?

Això millor que ho deixem per a la següent entrada.